

DOMOLJUB

IZHIDA vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. Za Nemčijo 4 K. Za Ameriko in druge tuje države 6 K. — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljub“ Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljub“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 5.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1917.

Leto XXX.

Kako uredimo kupčijo z mlekom?

Mleka manjka. V našem listu smo o tem že pisali in pojasnili tudi, zakaj. Vendar pa moramo reči, da bi se dalo v naši deželi urediti mlekarstvo tako, da bi vsi, ki mleka nujno potrebujejo, tudi dobili, kar rabijo. Sem štejemo matere, ki imajo majhne otroke, bolnike in otroke same. Vse je res: močnih krmil — otrobi in preš — ni dovolj; pičle zaloge sena in slame silijo kmete, da prodajajo živino, svinjske masti je malo in zato se tembolj rabi mleko, toda kljub temu bi šlo. Ne pozabimo, da smo pred vojsko preskrbeli vso domačo potrebo, zraven pa še zalagali Trst, Opatijo in deloma tudi Reko samo z mlekom in surovim maslom kranjske dežele. Štajerska in Koroška sta v mlekarstvu zastale: deželi in od tam ni na jug prišlo toliko, da bi bilo vredno besede. Zdaj so seveda slabši časi. Doma v deželi imamo poleg prejšnjih odjemalcev še lepo vrsto vojaških bolnic, ki potrebujejo mleka, saj vemo, da je več boleznih, ki zanje zdravnik predpisuje pred vsem mlečno hrano. Reževežem, ki za nas tvegajo življenje, moramo pomagati. Kar jim damo, izdaleč ne obsega tiste množine, ki smo jo svoj čas pošiljali iz dežele.

V ožjem vojnem ozemlju, kamor spada tudi kranjska dežela, imamo mnogo vojaštva. Povejmo v tem oziru odkrito besedo: Pred vojsko so naši poslanci večkrat poudarjali, naj se vojakom daje tudi mleko. Ta reč je pa imela silno mnogo težav. Tundatam se je nekoliko poizkusilo; na Češkem so nekateri oddelki kupovali neznotne množine mleka — sempatja tudi subega, v velikem je bil pa vojak navezan na črno kavo brez mleka. Zdaj, ko je mleka splošno mnogo manj, in ko ga manjka

celo za otroke, se nam zdi, da se mleko zdravim vojakom sploh ne more oddajati, in veseli nas, ko čujemo, da je vojaška oblast v tem oziru že posegla vmes.

Če pa hočemo urediti preskrbo mleka, moramo poskrbeti, da bodo živinorejci radi in lahko oddajali vse mleko, katerega doma ne potrebujejo. Pri tej reči gre gotovo v prvi vrsti za primerno ceno. S silo določevati maksimalne cene za mleko, in sicer take, da se živinorejcu mnogo bolj izplača mleko na drug način porabiti, nego da ga svežega prodaja, ne vodi do cilja. Pretirane cene so seveda tudi pri mleku grde in krivične. Krivične in splošno škodljive so pa tudi premajhne cene, ker potem ni blaga na trg.

Prenizke cene imajo to slabo stran, da bogatejši odjemalci na razne načine te cene visoko prekoračujejo, reveži, ki so tembolj navezani na mleko, ker jim primanjkuje mesa, ter ne morejo kupiti zabele, so pa brez njega. Nemogoče je, da bi se ta prepotrebna reč uredila brez monopola. Živinorejcu mora biti pač dovoljeno, da prodaja mleko naravnost tistemu, ki ga rabi, toda prekupci bi morali biti brez izjeme izključeni in samo enemu bi se morala dati pravica, da bi po celi deželi organiziral oddajo mleka od živinorejcev pod nadzorstvom javne oblasti. Najboljše in najpravičnejše bi bilo, da bi imel nad njim v rokah nadzorstvo poseben odbor, ki bi bili v njem zastopniki vlade, vojaštva, živinorejcev in tistih, kateri potrebujejo mleko, pa ga sami ne proizvajajo. Dotičnik, kateremu bi se dala izključna pravica kupovati mleko po celi deželi, bi moral skrbeti, da se po posameznih krajih organizirajo nabiralnice svežega mleka. V ta namen so najboljše že obstoječe mlekarne. Žalibog jih je med vojsko mnogo prenehalo z delom; te bi bilo treba obnoviti ali vsaj njihovo orodje uporabiti drugod. Težava je tudi z dovažanjem; v tem oziru bi morala na vso moč pomagati vojaška oblast

s tem, da bi dala, kjer je le mogoče, vozove in vprežno živino v ta namen.

Nadziralni odbor, o katerem smo že govorili, bi moral imeti v svoji oblasti razdeljevanje mleka. Povsod, kjer prebivalstvu manjka mleka, bi se morale ustanoviti občinske preskrbovalnice za mleko, katere bi dognale, koliko oseb potrebuje mleko v dotični občini, in koliko mleka mora občina vsak dan dobiti, da zadosti nujnim potrebam. Nujne potrebe se tičejo, kakor smo že rekli, bolnikov, mater z majhnimi otroki in majhnih otrok samih. Šele potem, ko bi se tem potrebam povsod zadostilo, bi se smelo misliti na drugo prebivalstvo. Tisti, kateri bi imel nakup v rokah, bi dobil naročilo, da mora gotovo množino mleka postaviti po posameznih občinah. Preskrbovalnica bi po razmerah določila, kako naj se to mleko oddaja, ali po nji sami, ali po trgovcih. Najvišja cena za nadrobno prodajo bi morala biti določena.

Vlada zahteva sedaj od vsake dežele tudi surovega masla, oziroma kuhanega masla. To reč si mislimo tako, da bi živinorejci tisto množino masla, ki se bo v naši deželi predpisala, spravili skupaj samo v tistih krajih, kjer zaradi težavnega prometa ni mogoče dobivati svežega mleka. Povsod imamo take osebe, zlasti ženske, ki so v mirnih časih kupovale po hišah maslo in ga potem v mesta in obrtne kraje prodajale. Tisti, kateri bi imel monopol z mlekom, naj bi tudi imel izključno pravico, prejemati maslo in ga seveda po oblastvenih naročilih oddajati, kakor je treba. Dotičnik bi poveril nakupovalke tako, da bi nihče drugi masla kupiti ne smel razven poverjene osebe.

S to rečjo se mudi. Vsak dan, ki mine brez te ureditve, so tisočeri na škodi. Vojaška oblast bi pač morala oprostiti od vojaške službe vse osebe, ki so za tako delo potrebne. Tu mislimo predvsem na izučene mlekarje. Organizacija bi morala de-

lati namreč tudi ob času, ko se vsled večje gorkote mleko tudi lahko spridi. Monopol bi pa morala — hvala Bogu, da imamo tako organizacijo — prevzeti Mlekarska zveza. V imenu otročičev, ki slabe, ker nimajo potrebnega mleka, v imenu z bremenih vseh vrst obteženih mater, v imenu trpečih ranjencev in bolnikov se obračamo na vladu z nujno prošnjo, naj omogoči v naših vrsticah opisano prepotrebno delo.

Wilson o miru.

Predsednik ameriških Združenih držav Wilson, je sedaj povedal, kako bi po njegovem mnenju prišli do miru.

Splošno je povedal marsikaj pametnega, kar bi bilo dobro, da bi si države zapomnile, to in ono pa ne bo za rabo.

Dobro je povedal, da bi morale države že sedaj končati to blazno prelivanje krvi in se med seboj sporazumeti. Osrednje države so nezmagane in lahko rečemo, tudi nepremagljive. Zato je nadaljnja vojska neumna. Če bi se sovražnim državam tudi posrečilo, da bi nas gospodarsko pritisnile na tla — a nas ne bodo —, bi jim vendarle ta zmagala nič ne pomagala. Kaj če taka zmagaja? pravi Wilson. Tisti, ki je bil zmagani, se bo zopet opomogel in dvignil in vojska se bo začela z novimi silami le na novo. Zato naj se sklenc mir, dokler nobena država ni popolnoma premagana. Kako je, vidijo in vedo vse. Sovražne države morajo opustiti misel, da bi Avstrijo delile, in priznati, da ima Avstrija prav tako pravico do bitja, prstosti in svobodnega napredka, kakor le katera izmed njih. Če so nasprotja, naj se z mirnim sporazumom in dogovorom poravnajo. To misel je že izpočetka vojske povedal sveti oče. Narodi, je dejal takrat sveti oče, ne umirajo. Zmagani, z mračnim srdom nosijo jarem in samo čakajo priložnosti, da se dvignejo zoper nasilnika in si pribore staro pravdo. Zato vojska ne more dati pravega miru. Trajen mir more ustanoviti le medsebojni sporazum.

Sporazum pa mora imeti za osnovo pravičnost. Tudi to Wilson dobro poudarja. Ne sme več biti, kakor je bilo doslej, da je bila prva svetovavka državam moč in sila. Zato so se države tako hitele oboroževati, da bi jih katera ne prehitela in bi nekega dne zadosti oborožena kar samovoljno ne izzyala in povzročila vojske. Zato so iskale zvez, a te zveze so druge spet dražile, da so se le še bolj oboroževale. Tako je bilo življenje držav največ pripravna na vojsko. Koliko moči, sil, ljudskega premoženja se je porabilo samo za to, da je sedanja vojska tako strašna, kar bi se bilo sicer lahko porabilo za povzdigo občnega blagostanja! Tako ne sme več biti! Človeštvo ne sme več živeti za vojsko, vodilna misel držav mora biti ljudska blaginja, zato pa blažen mir na podlagi medsebojnega sporazuma in pravičnosti.

Vsake vojske preprečiti najbrž ne bo nikoli mogoče, a take vojske naj bi ne bilo nikdar več! Kakor je po vesoljnem potopu božja mavrica oznanjala božji mir, tako

naj bi se po tej strašni vojski od dežele do dežele, od države do države, od naroda do naroda razpela prelepa mavrica pravičnosti in ljubezni! Wilson misli, naj bi se narodi med seboj zavezali, da ne bodo trpeli nikogar, ki bi motil mir. Sedaj vemo, da narodi svoji volji tudi brez vojske lahko pridobijo veljavo in moč. Noben narod brez drugih ne more živeti. Če pravijo narodi: mir! pa bo mir. Najlepše bi se ta misel dossegla, če bi se zbrali narodi okrog sv. očeta. Sv. oče je po svojem poslanstvu oče narodov, on bi jih najsrečneje vodil po potih miru.

Kaj pa zahteva Wilson za mir?

Posebno dvoje.

Najprej svobodo morja. To se pravi: na morju naj bo za vse prosta pot! Cestá po morjih ni treba nič popravljati, nihče nima z njimi nobenih stroškov, zato naj vsaka država in vsak narod prosto vozi po njih. Brez proste poti po morju velike države ne morejo nikamor. Države morajo dobivati premnogo reči od zunaj, nekatere žita in olja za prehrano, druge kovin in sirovin za obrt; mnogo reči pa morajo zopet spraviti na svetovne trge. Vsega tega ne morejo, če nimajo proste poti do morja in po morjih. Nemčija brez morja ne more ne uvažati živil, ki jih ima doma premalno, ne izvažati obrtnih izdelkov, ki jih ima doma preveč. Pravtako je n. pr. za Rusijo prosta pot na morju in po morju pogoj življenja. Zato pravi Wilson: prosta pot za vse! Angleška naj se odpove gospodstvu nad morji, da bo imela tudi Nemčija prosto pot, in pravtako naj Turčija odpre Dardanele, da bo imela prosto pot Rusija. Čut pravičnosti terja to in ono in po medsebojnem sporazumu je mogoče eno, kakor drugo. Tako Nemčija ne bo več v nasprotju z Anglijo, Rusija ne s Turčijo in poglavitnega vzroka svetovne vojske ne bo več!

Drugo, kar zahteva Wilson, je pa prostost vseh narodov. Wilson misli, naj bi se dalo vsakemu narodu narost, ali hoče imeti sam svojo državo ali živi rajši z drugimi narodi v skupni državi in če to, naj si sam prosto voli državo. Tu Wilson preveč zahteva. Tega ni mogoče, izvesti. Nekateri narodi so tako majhni, da bi jim svoja država nikdar ne bila na prid. Saj vemo, kakšne težave je imela na primer Črna gora! Sama ni mogla niti živeti, in knez je moral beračiti za podporo sedaj pri našem cesarju, drugič pri ruskem carju. Potem je pa tudi zgovodina že davno združila nekatere narode v skupne države, in če bi Wilsonova misel obveljala, ne bi bilo prepira in boja ne konca ne kraja. Države bi morali trgati in trgati in nikdar se ne bi vedelo, kaj in kako. Mislimo na Ameriko! Koliko narodov je že tam pomešanih. Kdo naj jih loči in kako, da bo imel vsak svojo državo? Pač pa Wilson prav pravi, naj bi imel vsak narod prostost! Nobene države naj bi ne bilo na svetu, ki bi narode tlačila in jim odrekala naravne pravice. Vsak narod imej pravico, da se svobodno razvija. Če se to doseže, zlasti manjši narodi ne bodo imeli prav nobenega razloga, da bi si želeli drugam ali hrepeneli po svoji državi. Žal, da tega še mnogokje ni, ne pri Amerikancih, ne pri Angležih, ne pri Rusih, a spovedati se moramo, če hočemo biti

na vse strani pravični, da tudi v osrednjih državah ne vedno in povsod. Ogrski minister Tisa je sicer z velikim veseljem pozdravil to Wilsonovo misel in dejal, da je na Ogrskem v tem oziru že vse kar najlepše urejeno, a taka srečna deveta dežela v resnici tudi Ogrska še ni. Bodimo resnični in pravični tudi sami, da bomo mogli to res zahtevati tudi od drugih!

Wilsonove misli niso prazne. Kar je dobrega v njih, seveda ni nič drugega kakor stare, a vedno nove krščanske resnice o pravičnosti. Prav je pa, da jih je povedal tudi mož z onstran morja. Naj bi narodi spoznali, kako bi bilo lahko vse drugače, če bi bili poslušali sv. očeta, ki jih je vedno tega učil, kar jim je moral zdaj po svoje, ne tako jasno in ne tako dobro, povedati Amerikanec Wilson!

Lačen sem bil in ste mi dali jesti . . .

V Lincu je bilo veliko pomanjkanje živil, kakor povsod po mestih, zlasti med revnim prebivalstvom. Linski škof dr. Gföllner se je obrnil s prošnjo do svojih škofljanov, naj bi darovali za Božji nekotliko živil. Uspeh je bil zelo povoljen. Z veliko vneto so vodili duhovniki zbiranja živil po celi deželi. Fare so se skušale med seboj, katera bo dala več.

Poslali so skupno svojemu nadpastirju v razdelitev: 77.157 kg zelja, 3722 kg mesa, 12.934 kg jabolk, 9030 kg repe, 15.272 kg krompirja, 996 kg kruha, 136 kg fižola, 12 kg suhega sadja, 93 kg kave, 496 kg masla, 49 kg orehov, 1817 kg surovega masla, 618 kg moke, vsega skupaj v skupni teži 12 $\frac{1}{2}$ vagonov. Poleg tega 94.724 jajec. S temi živili se je obdarilo 10.000 oseb. S kolikim veseljem so reveži ta darila sprejeli! Škof je prejel 700 zahvalnih pisem. Neka vdova je pisala, da ni celo noč spala od veselja; neka žena, da že šest mesecev ni okusila jajca; neki cestni pometač je poslal škofu lastnoročno narejen šopek; neki korporal je pisal škofu z goriške fronte, da se iskreno zahvali, ker je bila obdarovana doma njegova žena; neka žena, ki ni znala čedno pisati, je poslala škofu z okorno roko začrtani svoj podpis; neka deklica se je prišla škofu zahvaliti v vezani besedi itd. Koliko veselja so obrodila ta plemenita dejanja krščanske ljubezni! Lepo so ravnali škofljani, da so tako ubogali svojega škofa; pa lepo tudi obdarovanci, da niso pozabili na hvaležnost. Naše slovenske škofije niso tako premožne kakor zgornjeavstrijska, vendar je tudi naša domovina donesla po raznih zbirkah tekom vojne že velike žrtve. Za posameznika je najboljšo pravilo: naj ne ve levica, kaj je dala desnica. Za skupen naš narod je pa prav, če moremo reči, da je storil veliko, saj to je najzanesljivejše znamenje, da ima verno, pobožno srce. — »Čista, neomadeževana pobožnost je ta: obiskovati sirote in vdove v njih nadlogi.«

Za tako plemenita dela je zdaj čas in potreba.

Pregled po svetu.

Parlamentarne stvari. Pravijo, da bo avstrijski državni zbor v sedanjih sestavi posloval do 1. 1919. Takrat se bodo pa izvršile nove volitve na podlagi proporcionalnega volilnega načina, ker smatra ministrski predsednik v tem najboljše varstvo za narodne manjšine.

Do zadnjega. Ruski car Nikolaj je poslal novemu ministrskemu predsedniku Galicinu pismo, v katerem mu našteva najvažnejše naloge, ki naj bi jih izvršil. Med drugim pravi: »Popolnoma v soglasju z našimi zvestimi zavezniki, ne dopustite, da bi se mislilo na mir pred končno zmago. Naravni pomožni viri naše domovine — tako trdi car — so neizčrpni. Skrbeti se mora za preskrbo hrabre armade in prebivalstva...«

Nekaj ni prav. Na Ruskem so nedavno naskrivnem in zavratno umorili čudakamenih Rasputina, ki je imel velik političen voliv in veljavo tudi na carskem dvoru. Ker se je potezal za mir, je kar naenkrat izginil in sedaj je uradno dognano, da je bil umorjen. S tem skrivnostnim umorom je baše v zvezi celo veliki knez in poveljnik Nikolaj Nikolajevič. — Od tega časa poročajo tudi o samoumoru generala Brusilova, ki se je pred kratkim vrnil iz glavnega stana in se ustrelil. Brusilovo ime je znano že iz rusko-japonske vojne. — Sedaj je v glavni ruski stan zopet pozvan general Kuropatkin. — Spremembe na važnih političnih mestih so v Rusiji sedaj na dnevnem redu, znamenje, da imajo težave...

Svetovna vojska.

Pred važnimi boji na italijanskem bojišču. — Nemška uspešna ofenziva pri Rigi. — Bojna črta v Romuniji se je ustalila. — Pred ofenzivo v Macedoniji. — Uspešen nemški sunek pri Mozi. — Morska bitka v Severnem morju.

VOJSKA Z ITALIJO.

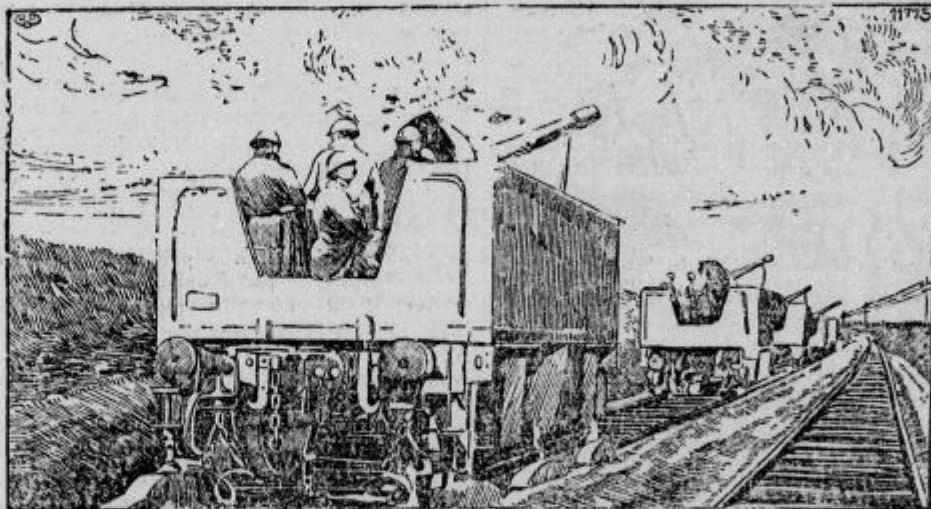
Pred viharjem. Na italijanskem bojišču se nekaj pripravljajo, švicarski in drugi nevtralni listi poročajo, da se Italijani pripravljajo skupno s Francozi na velikansko bitko na italijanski fronti. Tu se utegnejo kmalu razviti odločilni boji. Francozi zbirajo baše ob švicarski meji in jugovzhodni Franciji čete za italijansko bojišče. Samobesebi je umevno, da tudi naše vojni vodstvo ne drži križem rok. — Na Krasu se razvijajo vedno hušji topovski boji.

VOJSKA Z RUSI IN ROMUNI.

Nemški uspeh pri Rigi. Zadnjih smo poročali, da so se bili Nemci morali pri Rigi ob reki Aa nekoliko umakniti. S svojo ofenzivo v začetku januarja pri Dvinskem in Rigi so hoteli Rusi najbrž streti levo krilo velikanske bojne fronte, ki sega od Črnega do Vzhodnega morja. Le pri reki Aa so bili dosegli nekaj uspehov. Pre-

tečeni teden so pa Nemci udarili pri Rigi s protiofenzivo. Po kratki pripravi s topovi so 23. januarja napadli na 10 km široki bojni črti. V začetku se je napad le polagoma razvijal; ko so pa naskočili rusko središče in strli ruski odpor, je bila bitka dobljena. Nemške čete so morale premagati velike težkoče; v hudem mrazu so morale ponekod gaziti do kolen po močvirju. Neko rusko postojanko so Nemci obkolili. Temu ruskemu oddelku je bilo zapovedano, naj se umakne. Toda ruski poveljnik je izjavil, da hoče postojanko držati za vsako ceno. Ko so Rusi videli, da so obkoljeni, so ustrelili svojega poveljnika in se vdali. Na širini 10 km so se morali Rusi umakniti in prepustiti Nemcem večji del onega ozemlja, ki so ga bili osvojili v začetku januarja.

Ruski ujetniki pripovedujejo, da so ruske izgube velike. Pri mnogih polkih, močnih 3000 mož, se je vrnilo komaj 500 mož iz boja. Ostali so bili ubiti, ranjeni ali ujeti. V bojih pri reki Aa je bilo ujetih 14 častnikov, 1700 mož in zaplenjenih 13 ruskih strojnih pušk.

Francoska oklopna baterija za obstreljevanje letalcev.

Ruski napadi ob Zlati Bistrici in pri Valeputni so prisilili naše vodstvo, da je umaknilo čete iz najsrednejših postojank. Sovražnik je trajno pritiskal zadnje dni z veliko premočjo, zato se mu je posrečilo, da je udrl v naše najsrednejše jarke.

Boji v dolinah Cas'nu in Putna se nadaljujejo, toda ne več s tako silo. Bojevanje je zelo ovirano vsled velikega snega.

Ob Seretu in Donavi so se pehotni boji ustavili. le topovi pojo svojo smrtno nesem, posebno ob Donavi in pri trdnjavi Galac. Galac hočevo Rusj braniti za vsako ceno, čeprav je že v plamenu in razvalinah; privedli so tja več novih divizij. Bolgarske čete so bile že prekoračile donavski rokav sv. Juejja, ker so pa Rusi privedli ojačenja, so se zopet vrnil na desni breg Donave.

Zavezniške armade so se ustale proti Rusom in Romunom na najkrajši bojni črti, ki znaša okrog 1700 km. Če bi prišel na vsak meter en vojak, bi bilo treba na tej fronti en milijon 700 tisoč vojakov.

BOJI V MACEDONIJI.

Pred novo ofenzivo v Macedoniji. Sovražni in nevtralni časopisi pišejo, da bolgarski vojaški krogi v Sofiji že odkrito govorijo o bližnji veliki ofenzivi, ki jo bodo začeli Bolgari, da iznova iztrgaio sovražnikom Bitolj.

Na vsej macedonski črti so se na posameznih krajih bili manjši boji. Bolj živahno je bilo pri Ohridskem jezeru, kjer so bolgarske in avstrijske čete odbile par francoskih sunkov.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Ob Sommi boji med poizvedovalnimi oddelki, le severno te reke je prišlo 28. januarja do hujšega boja. Po močnem streljanju se je posrečilo angleški pehoti udreti v mal del srednejših nemških jarkov.

Uspeh Nemcev na zahodnem bregu Moze. 26. januarja poroča nemško uradno poročilo, da so westfalski in deli badenskih polkov, uspešno podpirani po tonničarjih, pionirjih in metelcih min, vzeli z naskokom francosko višino 304 v širini 1600 metrov. Prišlo je do ročnega meteža,

v katerem so imeli Francozi težke izgube. Nemci so zaplenili 500 ujetnikov in 10 strojnih pušk. Francozi so ponoči skušali z napadom iztrgati izgubljeno postojanko, kar se jim ni posrečilo, dasi so žrtvovali mnogo svojih vojakov.

NA MORJU.

Morska bitka v Severnem morju. Dne 23. t. m. je odločil oddelek nemških torpedovk na prsto morje, kjer je zadel na lahke angleške bojne sile. Razvil se je boj. Takoj v začetku boja, ki se je vršil v temi, blizu nizozemske obale, je bila zadeta nemška vodilna ladja »V 69« na poveljniškem mostu. Krogla je ubila poveljnika, dva častnika in nekaj mož. Ker je bilo pokvarjeno tudi krmilo, se je morala umakniti iz boja in je zavorila v nizozemsko pristanišče Ymuiden. Neki nemški čoln se je potem med bojem zaletel v angleškega rušilca, ki se je potopil; drugi čoln je v tem zadel na večjo skupino sovražnih torpedovk, v naglici sestrelil torpedo na sovražnega rušilca in ga potopil, potem pa se umaknil v nemško pristanišče.

Mirovno gibanje.

Wilson zopet govoril. Predsednik Združenih držav je povedal senatu svoje misli o miru. Med drugim pravi: Predvsem je treba, da se konča sedanja vojska s takim mirom, ki je vreden, da zastavimo zanj vse svoje moči in delo; zanj mora delati tudi Amerika... Naglašaja pa, da naj se sklene mir brez zmag. Ako bi se mir sklenil z zmagjo, tedaj se mir premaganemu narekuje, je zanj poniževalen in nikakor ne bi bil trajen... Narodi si morajo biti enaki v svojem obstoju in pravicah, enaki v varnosti življenja, enaki v vseh odnošajih... Prostost morja je predpogoj za mir, za enakost in skupno delo. Nekateri sklepajo in sodijo, da je Wilsonovo pospeševanje mirovnega gibanja posledica napetosti med Japonsko in Združenimi državami, ter da se v sedanji svetovni vojski očitveno pripravljajo bodoča ameriško-japonska vojska. — Italijanski listi večinoma pohvalno pišejo o Wilsonovem govoru, češ, da pomenijo Wilsonovi predlogi za Avstrijo obsodbo, za Nemčijo poraz. Angleži pa pričakujejo, da bo Wilson pregovoril Nemčijo, naj naznani svoje mirovne pogoje. — Francozi deloma odobravajo Wilsonova razmišljanja, deloma pa ugovarjajo, zlasti glede one točke, da se mora mir skleniti brez zmag.

V ogrskem državnem zboru je grof Tisza z ozirom na Wilsonovo izjavo poudarjal, da je ententa navajala take mirovne pogoje, ki pomenijo razdelitev naše monarhije; dokler ima ententa take vojne cilje, sili s tem osrednje velevlasti do skrajnega odpora. — Poudaril je pa tudi, da je Avstroogrska pripravljena nadaljevati z Ameriko razgovor o miru.

Ententa — je vsled Wilsonove poslanice jako vznemirjena; zlasti jo moti, da je Wilson nastopil za prostost morja. Nasprotno temu se pa čuti neki radosten odmev iz vsega francoskega vladnega časopisja, kar se smatra za dobro znamenje. — Angleški zagovorniki miru so sprejeli besede Wilsonove »brez zmagovalcev, brez zmagancev« za svoje geslo v boju proti nadaljevanju vojske.

315 milijonov Indijcev pozdravlja Wilsonov nastop. Izvršni odbor indijske narodne stranke je Wilsonu v imenu 315 milijonov zatiranih prebivalcev Indije brzojavil, da hvaležno pozdravlja v Wilsonovi noti izražena načela popolne svobode vseh narodov in protestira proti izkoriščanju Indije potom Anglije.

vanov od »tujega gospodstva«. To mi daje povod, da naprosim Vašo prevzvišenost, naj blagovoli predsedniku Wilsonu sledenče sporočiti:

Slovenski narod z vso odločnostjo protestira, da ga »sporazum« v svoji noti skupno z drugimi izrablja kot povod za nadaljevanje te ostudne vojne. Slovenski narod ne živi pod tujim gospodstvom, temveč pod dednim gospodstvom habsburške dinastije, kateri je vdan z neusahljivo ljubeznijo in neomajno zvestobo, kar se je pokazalo tudi v tej vojni na vseh bojiščih. Pač pa hoče »sporazum« hrvaško-slovenskemu narodu tuje gospodstvo usiliti, ker hoče veliko hrvaško-slovenskega ozemlja pridružiti deloma Srbiji, deloma Italiji. Hrvaško-slovenski narod zasleduje svoje interese in ideale edinole v okviru habsburške monarhije in je vnet z neomajnim zaupanjem za to staroslavno državo in njenega prevzvišenega vladarja, pod katerega žezlom samo hoče živeti.

Zastopstvo dežele kranjske pri cesarju. Dne 31. januarja ob treh ponočljive je cesar Karel sprejel v posebni avdienci odposlanstvo kranjske dežele. V deputaciji so bile zastopane poleg deželne odbora tudi druge važnejše korporacije.

Častni kanonik koprškega kapitlja je postal naš rojak č. g. Matej Škerbec, dekan v Krkavcih (Istra).

Duhovske zadeve. V Dolu pri Ljubljani je nastavljen kot duhovni pomočnik č. P. Benvenut Winkler z Brezij.

Na prisilni dražbi je bil prodan premožek šentjanške premožekopne družbe; kupil ga je kot najvišji ponudnik Filip Kusch, tovarnar usnja v Celovcu. Družba je imela bremen in dolga nad 2 milijona kron.

Spomin Savlovega izpreobrnjenja dne 25. januarja je spojen z različnimi vremenskimi pregovori, ki vselej več ali manj zadenejo, ker govore le o mrazu in snegu. Letos se je poprej mokro, mevžasto vreme ta dan izprevrnilo v suh mraz, ki nam je obenem nasul suhega snega, da ga bo že za silo. Od vseh plati dobivamo poročila, da je zdrknila temperatura zelo nizko; dočim imajo na Ruskem čez 20 stopinj mraza, ga je v Evropi povprečno do 10 stopinj. — V Primorju divja huda burja; v Istri je tako pritiskala, da ni bilo varno na cesti. — Vsa zgornja in srednja Italija je zasnežena. Že 16 let ne pomnijo take zime. — V Romuniji zaradi mraza mirujejo vojna podjetja.

Vojaške novice.

»Cesarški strelci«. Vsled cesarjevega ukaza se bodo imenovali dosedanji deželni strelci — v bodoče »cesarški strelci«.

Do izredne veljave so prišli res naši dobri in zanesljivi fantje in možje — kot vrli vojaki. Ko je cesar Karel 17. jan. obiskal pešpolk »Cesarjevič«, se je prav ljubeznivo pogovarjal s posameznimi vojaki ter naglašal, da ni polka, ki bi bil prestal toliko težkih dni in se tako hlabro odlikoval kot pešpolk »Cesarjevič«. Ko se je poslovil, je rekel presvitli vladar: »Kranj-

ski fantje, kakor ste bili do danes zvesti domovini, tako ostanite še zanaprej!«

Pet metrov snega imajo naši slovenski vojaki tam v asijskih hribeh, kakor pripoveduje neki g. kurat, ki je došel na dopust. Vojaki so si napravili predore pod debelim snegom. Doline so deloma kar zasute. V predorih je seveda temno, a toplo, dasi zunaj brije mrzla burja. Aprovizacija v takih razmerah seveda ni lahka.

V tolažbo onim, ki se pogrešajo svoje drage vojake, naznanja družina Blatnik (Radohovavas 23), da se je oglasil Jožef Skufca, ki je bil 23. mesecev pogrešan, iz ruskega ujetništva. Dopisnica je bila oddana 20. avgusta 1916.

Ali pri nas ni nič takih? Beremo, da je v sodnem okraju Šlanders na Tirolskem že pet očetov prejelo cesarski dar po 500 kron in še druge spominske darove, ker imajo veliko sinov v vojski. Te dni je bila na ta način odlikovana vdova Ana Rieder iz istega okraja, ker je poslala na bojišče sedem sinov. — Brez dvoma so tudi pri nas enake družine, ki se na ta način žrtvujejo za domovino. Treba je, da se taka stvar spravi potom oblastva do cesarskega prestola.

Pozdravi. Iz daljnega romunskega mesta Odobesti je poslal uredništvu podd. Janko Jemec (pri oddelku strojnih pušk) lepo razglednico, ki predočuje romunsko železniško postajo Gara. Pristavil je: Slovenci... pp. pošiljamo srčne pozdrave vsem tovarišem, ki so pri domačih pešpolkih. — Tisoč pozdravov pošiljamo slov. fantje iz zasneženih tirolskih hribov — vsem domačim in znancem: Anton Marolt, Josip Potrebin, Jože Pajer, J. Zelnik. — Srčne pozdrave vsem bralcem in bralkam od slov. vojakov v sneženih Tirolah: Korp. Fr. Fister iz Maribora; Hočev var Al. iz Ribnice; Vinko Simončič iz Tržišča na Dol.; Fr. Japel, Fr. Osredkar, Fr. Prevodnik, Ant. Košir — vsi od strojnih pušk, sedaj na zaželenem oddihu. — Iz Tirol pozdravljajo osobito svoje domače ljudi: Tone Petkovšek; St. Vrhnilca; Tone Žitko, Mala Ligojna; Nace Nagode, Fr. Janežič, Štefan Kotnik, Tone Mrvar, Jakob Perkaj. — Srčne pozdrave pošiljamo slovenski fantje iz grada Wayer (Frohnleiten na Štajerskem) vsem slovenskim fantom in dekletom, kakor tudi vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«: Kovačič Jožef, Log pri Mokronogu; Goltes Franc iz Prekope pri Kostanjevici; Muser Ferdinand iz Rudne vasi; Kocjan Franc iz Šmarjete; Košak Franc, Virštanj (Štaj.); podd. Mavrič Jurij, Sv. Miklavž pri Ormožu; Pričko Franc iz Železne kopalje; Golorej Primož, Vokle pri Kranju; desetn. Bascj Peter iz Cerkelj pri Kranju; Taroš Leopold, Medana; Videkanjč Milan iz Bosne; Černoša Franc in Fidler Jurij od Sv. Križa (Štaj.); četovodja Lokavšek Blaž, Sv. Rupert (Štaj.); Ciril Podreberšek, Virštanj (Štaj.); Gojznikar Štefan, Zalec; Martin Pohar iz Rudne vasi; Železnikar Janez, Brunška gora; Kovčič Janez in Pucelj Jožef iz Loga pri Mokronogu; poddes. Čepok Jožef iz Volč; Terpin Matevž, Kobarid; podd. Jarc Emil in Okroglič Henrik iz Podgore pri Gorici; Sulič Andrej iz Privačine; Cugelj Ignacij in Šalihar Vincencij iz Št. Ruperta na Dolenjskem; Hlebec Alojzij iz Ostrožnika;

Tedenske novice.

Z nami ne bodo pometali... Deželni glavar kranjski dr. Iv. Šusteršič je kot načelnik S. L. S., kakor tudi v imenu vseh Slovencev kranjske dežele poslal avstrijskemu ministru za vnanje zadeve, grofu Černinu, pismo, v katerem pravi med drugim: V odgovoru, ki ga je poslal »sporazum« ameriškega predsedniku Wilsonu, se navaja kot vojni cilj naših sovražnikov tudi osvoboditev avstrijskih Jugoslo-

Črček Iv. iz Pugleda; Marn Franc iz Dula pri Trebnjem; Zupančič Alojzij iz Ponikev pri Trebnjem.

Vojaški domovi. Prve vojaške domove bo jela graditi dunajska mestna občina. V Aspernu bodo položili temeljni kamen za te stavbe dne 1. febr. Stroški bodo znašali 300.000 K.

Za 32 procentov je padla vrednost italijanskih bankovcev, ko so razpisali 4. italijansko vojno posojilo. Javnost je ostala ob razpisu hladna.

30.000 romunskih beguncev je umrlo vsled mraza, pomanjkanja in kužnih bolezni.

Polkovnik pod snegom. Plaz je podsul italijanskega polkovnika Valentinija z njegovimi vojaki vred. Rešil se ni nihče. Valentinija so prištevali med najboljše častnike laškega generalnega štaba.

Ob švicarski meji. Francozi nadaljujejo vojaške priprave in utrdbe v prostoru proti Švici, in sicer ob meji višine Pruntrut in dalje proti jugu čez Besancon.

Gora Atos zasedena. Tudi dežele samotnih pravoslavni redovnikov, gore Atos — so se polastili Francozi in Angleži; zasedli so 21 samostanov.

Zadnji kredit. V finančnem odseku francoske zbornice je bil predlagan nov vojni kredit v znesku osem milijard. Finančni minister je izrekel mnenje, da je to zadnji kredit v tej vojski.

Tri milijone pučov žita, ki je bilo sicer last Angležev, so ruske oblasti požgale v Galacu; enako so uničile tudi velike zaloge drv; požar se je raztegnil vsled hudega vetra na skladišča in hiše ob bregu, ki so pokončane.

Novo nasilje. Angleži so razširili blokado tudi na nizozemska in danska mesta.

Razne novice.

Potres. Dne 18. jan. je bil ob 11. ponoči po nekaterih krajih na Tirolskem močan potres. — V Ljubljani se je precej močno potreslo 29. jan. malo pred deseto uro dopoldne.

Podjunsko čebelarstvo društvo v Pliberku ima občni zbor 11. svečana ob 10. uri dopoldne v gostilni Narodnega doma. Vabijo se čebelarji in vojni invalidi.

Ni pivcev in ne pičarjev. V političnem okraju Maribor je doslej ustavilo svoj obrat čez 140 gostilničarjev.

Kaj naredi strast. V Sarajevem je umrla nedavno 72 letna milijonarka Ana Dugonjič. Iz samega skopušta si ni privoščila toliko, da bi si kupila najpotrebnejšo hrano; umrla je vsled lakote, kakor so dognali zdravniki. Imela ni ne postrežnice ne nobenega posla. Edino dobro je, da bo vse premoženje dobila njena domovinska občina Mostar, ker nima sorodnikov.

Čehi imajo. Pri vseh petih vojnih posojilih so se udeležili Čehi z 8. milijardami. Plizenca pa zaenkrat le ne bodo več pili, kajti s 1. februarjem bodo ustavile delo vse plzenske pivovarne.

V Odeso se bo preselila romunska vlada, pa tudi kraljeva rodbina, ki ji je odkazana palača Voronjov.

350.000 ton žita zahtevajo Angleži v Rusiji. Ruski prometni minister se pa odločno protivi, ker Rusi sami nimajo nič na preostajanju.

Brezvestnost agentov. Policija v Pozunu je dognala, da je bilo tekom l. 1916. vtihotapljenega z Ogrskega najmanj 300 vagonov žita, ki so ga prepeljali čez mejo v Italijo. Na dobavnica je bil vpisan cement in divji kostanj. Doslej so zaprli čez 50 trgovcev in posredovalcev. Aretiranih je tudi več podkupljenih uradnikov.

Važno podjetje med vojsko. Tekom svetovne vojske je pravkar dograjena znamenita železniška zveza med Carigradom in Damaskom. (Od Damaska proti jugu je stekla železnica že lani.) Pred kratkim je bil prebit zadnji večji predor v tavriskem gorovju Male Azije, tako da bo železniški tir med Carigradom in mestom Aleppo v kratkem položen. V Aleppo se zveže nova proga z glavno progo Aleppo—Damask—Medina, ki je že precej časa v prometu. Od te proge se odcepijo zopet stranske proge do obrežja Palestine, in sicer 66 km dolga proga Rayak—Beirut in 289 km obsežna proga Damask—Haiffa. Dolžina železnice z Dunaja do Carigrada znaša 2015 kilometrov; iz Carigrada v Aleppo 1413 kilometrov; iz Aleppo v Damask 410 km. V bodoče se bo došlo v Palestino po balkanski in turški železnici v štirih dneh. Iz Damaska v Nazaret, Sihem i. dr. bo možno pravtako priti po železnici.

Razdor med soc. demokrati. Jani je precejšen del socialnih demokratov v Nemčiji ustanovil lastno združenje. Te dni je odbor celotne stranke z 29. proti 10. glasovom sklenil, da se ta stranska organizacija ne more več smatrati kot del velike soc. demokratične stranke, da je torej izključena. Demokratije v Nemčiji imajo torej dve stranki.

Voda odnesla celo čredo. Na donavskem otoku pri Novem Sadu je presenetila velika voda čredo 700 goved, ker je Donava nenadoma narastla. Rešiti so mogli le 36 glav, vse drugo je povodenj odplavila.

Velika katastrofa v Londonu. Dne 20. jan. je šla v zrak velika tovarna za municijo na vzhodnem delu Londona. Potres vsled ogromne eksplozije se je čutil ne le po vsem Londonu, marveč še daleč okrog. Ob vnetju je švignil proti nebu velikansk ognjeni steber; naokrog leteči žareči predmeti so povzročili še v okolišču mnogo požarov. O velikanski sili, ki je razpršila težke kovinaste predmete daleč naokrog, si napravimo približno sodbo, če izvemo, da je neki do 4000 kg težak kos nekega kotla 400 jardov (1 jard je 3 čevlje) daleč vrglo. Po eksploziji se je nutil strašen pogled: tekoče železo je sililo iz vseh odprtih; več vrst hiš je razrušenih, 100 ljudi mrtvih, čez 400 ranjenih.

Slap Niagare v Ameriki so vpregli deloma v službo električnih strojev. Tok, ki ga izrabljena voda proizvaja, je močan okrog 50 milijonov sveč. Po pravici so Američani ponosni na to velikansko podjetje.

Nesreča v Rudniku. V Oyami na Japonskem je nastala 23. jan. strašna eksplozija, ki je ugonobila okrog 1000 premožkopov.

Japonski smodnik iz kosti ruskih vojakov. Japonci so za izdelavo neke razstrelilne snovi potrebovali večjo množino kosti. Ker jim je blaga zmanjkalo, so se obrnili do Kinezov s prošnjo, naj bi jim oskrbeli kosti v Mandžuriji pokopanih ruskih vojakov, kar se je tudi zgodilo... Tako rabijo sedaj Rusi strelivo, ki je deloma sestavljeno iz kosti onih vojakov, ki so dali življenje za cara v boju proti Japoncem.

Oklic.

Od beguncev s Primorja, katere je vojska tako hudo zadela, se jih je naselilo nekaj v mestih in večjih krajih na kmetih, posebno v Trstu in sosednji Kranjski in Koroški pri svojih sorodnikih in prijateljih. Tam so navezani na vojsko preživljeno in na picle zaslužke, težko tedaj žive in trpe veliko pomanjkanje.

Vsled mrzlega letnega časa se je poslabšal izdatno položaj teh revežev, ker nimajo potrebnih sredstev, da bi si mogli nakupiti potrebne gorke obleke in obutve. Ze zaradi svoje usode vsega obžalovanja vredni begunci občutijo vsled slabega vremena tembolj svojo bridko usodo.

Naša človeška in patrijotična dolžnost je, da tukaj po svoji moči pomagamo, stisko pridnih sodržavljanov kolikor mogoče olajšamo in jim dejansko pokažemo svoje srčne simpatije in svoje gorko sočutje do njih.

Podpisani se obračajo tedaj v gotovi zavesti na javnost, da njihov oklic ne ostane neuspešen proseč obleke vsake vrste, perilo, obutev za revne begunce. Z malimi žrtvami se napravi v tem primeru dobro delo prave ljubezni do bližnjega.

Trst, dne 5. januarja 1917.

Dr. baron Fries-Skene, m. p.
c. kr. namestnik v Trstu in na Primorskem.

Dr. Faidutti m. p.
deželni glavar goriški in gradiščanski.

Dvorni svetnik Lasciac m. p.
predsednik deželne upravne komisije za Istro.

Predstoječa prošnja se toplo priporoča.

Darove sprejema v Ljubljani »Posredovalnica za goriške begunce«, Dunajska cesta 38. I, izven Ljubljane pa Posredovalnica v Kranju in Novem mestu, ako kdo teh darov ne pošilja rajše v Ljubljano.

Ljubljana, dne 19. januarja 1917.

Henrik grof Attems m. p.
c. kr. deželni predsednik na Kranjskem.

Dopisi.

Ljubljana. Umrl je v Zeleni jami 1. januarja vpočkani nadgodzar grofa Lanthierija gosp. Matija Walthauser, star 86 let. Rolin je bil v Goričanah pri Preski. Služil je nad pol stoletja pri grofu Lanthieriju v Vipavi in v Črnem Vrhu nad Idrijo. Pokojnik je bil ves čas zvest naročnik »Domoljuba«. Bil je tudi odlikovan s kolajno za zvesto službovanje. N. p. v m.!

Iz Prevoja. Dne 6. januarja je umrla v Prevoju pri Brdu po dolgi in mučni bolezni, previdena s v. zakramenti, Jedert Lukman, rojena Gerčar, stara 79 let. Pokojna mati zapušta tri žalujoče sinove; starejši služi pri vojaki kot črnovojniki. Bog ji dai nebeški raj!

Najden mrtvec. Dne 25. januarja so pripeljali v mrtvašnico na Bohinjski Beli truplo gozdnega delavca Marka Koblar, doma iz župnije Zalilog, katerega so našli 22. januarja v gozdni koči na Rotarci nad Sotesko. Na delo je prišel sem 8. januarja; pripravljali ga drva za lesnega trgovca Kemperle. S seboj je imel dovolj živil in precej denarja. Mrtvega so našli ob postelji, zadela ga je kap. Bil je neoženjen, star okoli 40 let. Preje je bil v vojaški službi na fronti. — Pokopan je na Boh. Beli.

Koprivnik v Bohinju. Pri zadnjem naboru so potrdili zopet šest fantov k vojakom. Od začeta vojne do sedaj je bilo iz naše nekaj čez 600 ljudi broječe župnije poklicanih v vojno službo 123 moških in mladeničev, in sicer 60 iz Koprivnika, 63 iz Gorjuš. Dostaj jih je sedem padlo na bojnem polju, oziroma umrlo v bolnišnici, 5 se jih pogreša, kakih 12 se jih pa nahaja v ujetništvu. — Vojska se pozna tudi doma pri živcu. Ker imamo samo enkratni pridelek in ker ne raste ne ajda, ne proso in ne koruza, pšenice pa zelo malo, je poleg krompirja, rži in ječmena oves glavni pridelek. Ker je bila rekvirirana večja množina rži za vojništvu, kmetje pa niso pridelali prav nič koruze, jedo povečini povsed samo oves kruh, ali kjer tega ni, krompir. V delini pa nikjer ne dobiš koruze niti za drag denar. Snega je padlo zadnji teden čez poldrugi meter, pa še vedno naletava.

Ženske tudi znano. Na Brezjah je bilo 23. januarja treba pokopati malega ciganka. Bil je zadnji čas, da se zanese v cerkev. Domačinke so skrbele, kdo ga bo nosil ko ni nič moških? Brž se odreže mlada ciganka: »Nosila ga bom pa jaz!« In ga je res. Pa še podalo se ji je. In na potu je lepo glasno molila. Pri zasipanju sta ji pomagali dve učenci iz ponavljavne šole. Dobro so naredile. Domačinke so rekly: »Saj smo me tudi v Mošlani namesto odbornikov svetile: prihodnjic bomo pa še nebo morale nositi, ker je vedno manj moških doma.«

V Osredkih pri sv. Heleni je umrl po večletnem hiranju dne 26. januarja 1917 v 72. letu starosti vrl katoliški mož Jernej Kovič, podmače Janežev oče. Spravila ga je naduha. Bil je vzor moža-poštenjaka, skrbnega gospodarja in kremenitega narodnjaka. Svetila mu večna luč! Ostala žalujoča družina ga praporoča vsem znancom in prijateljem, zlasti gg. duhovnikom v prijazen memento in molitev.

Dolenjavas pri Ribnici. Zadnji dve nedelji je priredila Marijina družba in društveni dvorani predstavo (igro, petje, deklamacije), ki je kar najbolje uspela. Udeležba je bila zelo številna. Čisti dohodek 100 K se je podaril za oslonele vojake in za goriške izseljence. — Lončarska zadruga vrlo posluje. Zdal je zopet nekaj »robe« v zalogi; oglase surejema zadruga. — Škoda, da delavcev manjka, ker so na vojski.

Češ ant. Oni posvečeni pridigar, ki je imel najmočnejši glas po vsi fari — naš veliki zvon — nas je 8. januarja zapustil. Z žalostjo smo gledali, kako so ga snemali in ga vrgli iz zvonika, da se je globoko zanič. v zemljo. Za slovo smo ga vsega z venci obsuli. Naj gre, kakor naši vojaki, od svojega mrtvega dela na bojno dno, če je že tako božja volja. — V nedeljo dne 14. januarja je bila šolska predstava z igro »Srečna Rozika« in petjem. Nastopil je prvokrat javno naš novi tamburaški zbor, ki se je ljudstvu takoj prikupil. — O svečnici bo pa minilo eno leto, odkar blva pri nas jako visoka bežunka, namreč velik kip Matere božje, ki so ga domači vojaki poslali sem od bojne fronte. Našli so ga v neki kleti skritega prav v bojni erti. Pri nes je našla torej ta podoba varno zavetje in ljudstvo jo zelo časti. Vedno gore svečice pred njo v cerkvi, kjer je postavljena, in tam zelo radi molijo, da bi se vrnil mir in z njim vojaki, pa tudi ona tja, odkoder je morala bežati.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Kakor pred več kot 100 leti. Zanimivo poročila A. Simič o ljudski prehrani v »Wiener Landw. Zeitung« št. 6, t. l.: Zalostno je, da zgodovino beremo, pa se iz nje ničesar ne naučimo, ali bolj resnično naučiti nočemo. Saj bi bilo nemogoče, da bi se pri nas tako napačno ravno za ljudsko prehrano, kakor se je na Francoskem za časa velike prekucije. Dvorni svetnik Štefan Fodor je v »Loydu« popisal takratne razmere:

L. 1793 je na Francoskem izbruhnila silna revolucija. Vlada je imela dolgoletne krvave vojske s sosednimi državami. Nastala je velika dražinja, vlada je morala kaj ukreniti. Začeli so kakor pri nas z žitom. 4. maja 1793 je izdal konvent (takratna vlada) odlok, da mora vsak kmet priznati, koliko ima žita. Žito se sme prodati le na trgu in sicer za ceno, ki jo določi občina po povprečni ceni zadnjih petih mesecev. Tako so se vpeljale najvišje cene. Vsak je smel kupiti le toliko žita, kolikor ga je rabil zase za 1 mesec. Kdor je čez določene cene prodajal, svoje zaloge skrival ali napačno priznal, se je kaznoval z globo 300—500 fr. Notranje ministrstvo je napravilo seznam vseh zalog živil v državi.

V Parizu so vpeljali (1793) karte za kruh. Pri pekarijah je bil tak naval ljudi, da so morali s policijo red napraviti. Na vratih pekarije so pritrdili dolgo vrvo, za katero so se morali držati po vrsti vsi, kakor so prišli. Če so hoteli kruh dobiti. Ravno tako so vpeljali red za druga živila. Posebno hudo je bilo pri mesarjih. Kdor je hotel popodne kosček mesa dobiti, je moral biti že ob 3. zjutraj pri vrvi.

Vse, kar ni imelo najvišjih cen, se je neizmerno podražilo. Vlada je izdala postavbo, da je čezmerno nabiranje zalog potrebnih živil zločin, ki se bo kaznoval s smrtjo. Kot potrebne reči so določili žito, moko, kruh, meso vseh vrst, zelenjava, sadje, vino, druge pijače, sol, maslo, loj, premoš, usnje, predivo, volna, bombaž in vse, kar služi za izdelavo obleke — razen svile. Vsak trgovec je moral priznati, koliko ima blaga. Vse se je nadziralo. Za vsak prestopok je bila napovedana smrtna kazen. Vladni komisarji so morali pri trgovcih račune pregledati in na tej podlagi so določili cene.

Pozneje so poskušali vse zaseči in pravično razdeliti med vse. Pri tem se je pa začela na tihem kupčija, ki je šla čez najvišje cene. Ljudje niso verjeli državni modrosti in so nakupili, kar so mogli dobiti, naj stane kar hoče, ker se je vsak bal, da bo nazadnje zmanjkalo. Tudi bolj revni so ponujali zelo visoke cene, da bi le blago dobili. Da bi to preprečili, so napravili karte. Premožni so vendar lahko dobili vse, kar so hoteli.

Da bi napravili red, so vodilni možje začeli misliti, da bi za vse vpeljali enako kuhinjo. Država bi imela sama to kuhinjo, vsak državljan naj bi isto užival. V Parizu so začeli. Dali so za vse enak kruh peči, ki je bil iz ržene in ječmenove moke. Toda ni šlo; vsi so se proti temu dvignili.

Kmalu nato je konvent določil nove

cene. Poizvedeli so, kakšne cene so bile za vse potrebne reči pred tremi leti, torej l. 1790. K temu so pridejali eno tretjino zalogo izrednih razmer, 3% doklade za velikega in 10% za malega trgovca. To so bile nove najvišje cene (»maksimum«). Napravili so nov urad: komisijo za vrževanje in aprovizacijo, ki je imela 3 člane — častjo ministrov. Ti so morali vse nadzorovati, vse pregledati, urediti, pa tudi določiti, kam bo šlo blago in koliko ga bo šlo; prav tako so skrbeli za vse armadne rekvizicije. Župani so pa morali vedno poročati, koliko imajo blaga. — Toda preprečiti niso mogli, da ne bi vse blago iz trga izginilo in po skrivnih potih prišlo slednjic do onih, ki so plačali vsako ceno. Trgovina ni imela več posla, zato so pa vsi od visokega uradnika do javne vlačuge tihotapili.

Najvišje cene torej niso mogle draginje ustaviti. Začeli so splošno proti njim zabavljati, češ: »Najvišje cene so nespačetne, ker niso za vse reči vpeljane. Za kmeta je boljše, da svoje žito da perutnini, kakor ga proda po nizki najvišji ceni. Najvišje cene niso imele nikdar splošne veljave. Vsak, kdor je blago res hotel, je rad plačal višje cene. Kdor je dražje plačal, je blago dobil, kdor ni plačal, ga ni dobil. Začeti se mora zopet prosta trgovina. — L. 1795 so »maksimum« opusili. Cene živlom so zelo poskočile. Javna oblast je morala kruh in druga potrebna živila zaseči in razdeliti med reveže. — Boljše je šele postalo, ko so premagali vnanje sovražnike in dobili v Napoleonu krepko vlado. Zaupanje se je vrnilo, pridelovanje pomnožilo; nastale so zopet redne razmere. —

Člankar pravi, da so pri nas najboljši državniki spoznali, da najvišje cene, ki so jih naložili najpred kmetijskim pridelkom, niso prinesle pričakovanega sadu. V ožskem poljedelskem svetu, kjer so zahtevali najvišje cene tudi za obrtne izdelke, je rekel poljedelski minister, da je razširjenje najvišjih cen zelo težavno, ker blago precej izgine, ko se določijo najvišje cene. Dosedanji uspehi žitnoprometnega zavoda niso nobenega zadovoljili. Žalostne izkušnje s tem zavodom so vzrok, da so zdej osnovali urad za prehrano, ko so na Nemškem že spoznali, da ni posebno umesten. Tudi pri nas bi bil že čas v prehrani ljudstva nastopiti drugo pot. Najboljše bi bilo, da bi konsumenti naravnost pri kmetu kupovali. — Tako Simič-Hohenblum.

Oddaja masti in masla. O vladni naredbi glede oddaje masti in masla bomo prihodnjic bolj natančno govorili. Določeno je, da se mora dati od krave na dan po 20 g masla. Če ima kmet tri krave, bo moral dati na mesec 1.8 kg masla, skoro 2 kg. Ko bi bile le 40.000 krav v deželi, bi dobili po odredbi na mesec 24.000 kg, čez 2 vagona masla.

Cena živin na Koroškem. Od 20. jan. imajo na Koroškem nove cene za govėjo živino. Zdej plačujejo tam: voli: Ia. 3.40—3.50, IIa. 3.10—3.30, IIIa. 2.80—3.10 K; bike in telice: Ia. 3.10—3.30, IIa. 2.90—3.10, IIIa. 2.60—2.90 K; krave: Ia. 2.90—3.10, IIa. 2.60—2.90, IIIa. 2.40—2.60 K; teleta: 2.80, zaklane 4 K; ovce žive 2—2.20 K za

1 kg. Prešiče za meso zaklane 5.20—6, žive 50—70 kg težke 4.50, 70—100 kg 4.80, zaklane debele prešiče 6.60—7.20, žive do 150 kg 5.20, čez 150 kg 5.50 K za 1 kg.

Plemene voli 3.40, brez krave in telice 2.60—3.40, molzne krave 2.60—3.50, prešičke 12—25 kg 4.80—5.50, prešiče za rejo čez 25 kg 4.30—4.80 K za 1 kg, zajce za komad 4.50, srna 1 kg 3.50. Kakor se sliši, se tudi pri nas kmalu cene goveje živine dvignejo.

Pesa »Primus«. Naslov pese »Primus«, ki se je lani pri nas dobro sponesla, je: Jos. Batih, Nestreb, Kraloup, Češka.

»Kranjsko deželno mesto za dobavo slavne živine v Ljubljani« naznanja, da je njegova blagajna strankam odprta le vsako dopoldne od 8. do 1. ure, ker ima blagajniško osebo vsled ogromnega dela popoldne druge nujne opravke.

Prigoni (sejmi) za plemensko živino. »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani« priredi prigone za mlado živino, in sicer: dne 5. svečana t. l. v Novem mestu, dne 7. svečana t. l. v Št. Jerneju na Dolenjskem, dne 14. svečana t. l. v Črnomlju, dne 15. svečana t. l. v Kandiji pri Novem mestu, dne 17. svečana t. l. v Št. Vidu pri Zatičini, dne 21. svečana t. l. v Ribnici. Ti prigoni se prične vselej točno ob 9. uri dopoldne. Prignalo se bo iz cele okolice teh krajev mnogo lepe, plemenske živine, zlasti voličev, ki se deloma lahko uporabljajo že sedaj za vožnje, deloma bodo na spomlad dorastli za delo. Na razpolago bodo tudi lepe plemenske telice. Živina v teh krajih je sive pasme in je posebno dobra za vprego, zato se opozarjajo kmetovalci cele dežele na to nakupno priliko. Pravico nakupa ima vsak kranjski kmetovalec, ki prinese potrdilo svojega županstva, da rabi živino za plemo, oziroma vožnje. Prigoni se bodo vršili pod nadzorstvom posebne komisije »Kranjskega deželnega mesta« in se živina ne bo smela prodajati preko določenih cen. K prigonom se sme prignati le živina v starosti do dveh let. Mešetarji in prekupci bodo na teh prigonih izključeni.

Spomin na brata.

Brata imel sem — srce edino,
ki mi sorodno je bilo po krvi;
davno so že mi razjedli ga črvi:
padel za ljubljeno je domovino,
padel je zate, solnčna Gorica.
Kaj se mi vtrinjaš, žgoča solzica?
Zadnji ni bil, pa tudi ne prvi.

Témno nebo mi ga je kropilo,
težka granata kopala gonilo.
Zadnje so pesem mu peli topovi,
Soča šumela mu »Miserere«.
Polje oslavsko ga je pokrilo,
pa ne le nega, oh, tisočere!
Tujec tepta njegovo gomilo...

Vide.

Slike in črtice z bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Jože Barlè.)

Bojišče, 15. 1. 1917.

Danes smo bili zopet malo zaplesali! Sedeli smo pri nadporočniku v kritju ob steklenici kislega »fasanega« vina in igrali tarok. — Zunaj najlepše vreme; solnce je sijalo kakor o sv. Jakobu. Na naši in na ruski strani mir, samo semintja kak strel iz puške, ali kak plesniv šrapnel, da se ne pozabi na svetovno vojsko. — Mi pa smo bili čisto zamišljeni v igro in en »kontra« nam je šel v trenutku bolj k srcu kakor vsa svetovna godljaj!

Hipoma je zažrmelo, zažvižgalo in udarilo, da se je vse potreslo, in da so se prevrnili kozarci na mizi.

»Hm, zgodaj začenjajo — šele poldne je,« pravi poročnik, ki je tako razvajen, da ne more zvečer zaspati, ako ne pokajo mine. »Zvečer bo pa gotovo mir, da človek še zaspati ne more! — Narobe svet! — Tovariš, mešaš!«

Zopet je počilo, da smo skoro popadali s stolov.

»Mir, otroci!« je komandiral nadporočnik, »če ne bom vzel brezovko! — Ul-timo!«

»Salva težkih!« je vstopil ordonanc.

»Kontra!« je zakričal poročnik.

V sobo je planil službujoči podčastnik.

»Alarm! Bobneči ogenj!«

Pometali smo karte v kot in planili ven — vsak k svojemu oddelku. — »Rekontra« je še med potjo vpil nadporočnik! Alarmirano moštvo je med tem v največji naglici zapuščalo kritja in drlo v 5 do 6 metrov globoke takozvane »lisičje luknje«. Tam je človek varen kakor v Abrahamovem naročju.

Po zraku je žvižgalo, pelo, zavijalo, tulilo, rjavelo. Pred nami, za nami, ob desni, ob levi je udarjalo in treskalo; zemlja se je tresla, da sem se komaj obdržal na nogah. — Stal sem za širokim, varnim hrbtom, skoro 4 m visoke, z žico opletene traverze in — čakal. Okrog mene je vse žvižgalo in brnelo od granatnih drobcev; celi kosi železa so se okrog mene zasajali v tla in mi metali v obraz cele plasti zemlje.

Čakal sem in čakal, kdaj bo temu konec? A godba je ostala ista. Nič se ni ločil strel od strela — vse skupaj en strašen, grozen grom!

Trajalo je nad pol ure! — Hipoma, kakor bi odrezal — popolen mir! Aha, sedaj pride napad pehote, smo mislili vsi.

»Alarm — napad — na prsobrane!« so voile alarmne straže.

Iz »lisičjih lukenj« so se jeli vsipati vojaki, blede kakor smrt, s široko odprtimi očmi. Marsikdo se je tresel kakor šiba. Tuintam je kdo napravil dovtip, ki mu je sledil rezek smeh!

Puške na prsobranu, za pasom ročne granate — smo čakali; poleg sebe je imel vsak še cel kup municije in ročnih granat. — Tresli smo se od napetosti in pričakovanja. — Rusov ni bilo!

Tedaj je pričela naša artiljerija. Ona zoval sem učinek skozi škarjasti daljno-

gled. Bilo je isto, kakor preje pri nas, samo še veliko groznejše. — — —

Čez dobro uro smo zopet sedeli pri taroku!

In sedaj sedim v svojem kritju in pišem dragim v domovino!

Cesar Karel pri polku »Cesarjevič«.

Desetnik Pernik Janez iz Št. Lenartske župnije, ki je na bojišču izpočetka sedanje vojske, bil dvakrat ranjen, zdaj je pa že zopet 16 mesecev neprestano na fronti, opušuje veselje naših 17-tih, ko jih je 17. januarja obiskal presvetli cesar.

Sedaj se nahajamo v prijazni vasi in se imamo zdaj zaenkrat še nekaj dobro. Je vendar prišla tudi za nas Janeze ura, da se malo odpočijemo, saj smo bili 8 mesecev neprenehoma v postojankah in sicer v hudih hribih, kjer nas je neprestano sneg zametaval, da smo se ga komaj sproti reševali.

Posebna čast nas je doletela 17. jan. 1917, ko nas je prišel obiskat sam presvetli cesar Karel. Samo naš železni polk je bil deležen tega odlikovanja. Pri obisku smo se mi 17ti prav dobro postavili. Nj. Veličanstvo, presvetli cesar je vse, ki imamo odlikovanja, vprašal, kje je kdo zaslužil svetinjo in zakaj? Kakor smo se postavili vselej, kadar smo bili v ognju, tako smo tudi na cesarjeva vprašanja točno odgovarjali in pokazali, da smo Janezi ne samo dobri za boj, marveč se postavimo tudi pri paradi. To je vredno povedati, ker za parado in zunanji nastop vsi niso tako izvežbani, kot smo b'li včasih; kljub temu hočemo ostati vselej in povsod »železni polk«.

Pozdrav vsem skupaj, zlasti še mojim rojakom.

Upanje na boljše čase.

Vojak pri poljski artiljeriji Jakob Buh iz Št. Jošta pri Vrhniku piše svoji sestri Miciki:

Prišlo je 1. 1917. Kdo bi si bil mislil, da bomo tudi v tem letu še na bojišču! Tarnati ne pomaga nič; samo da je človek zdrav, pa se prebije. Poizveduješ, kako se nam godi. O Božiču smo se — kakor tukaj na fronti — še dosti dobro imeli. Na sveti večer smo se štirje spravili skupaj; kupili smo par kil moke, nekaj masti in krompirja. Napravili smo, kar smo znali. Celo neko pšenično jed smo imeli; seveda pri nas doma ni take navade. Za praznike smo dobili vsak pol l'tra ruma in nekaj cigaret; bilo jih je pač premalo. Tako smo se veselili do dveh ponoči ter si pripovedovali, kako je bilo nekaj doma na ta večer. Nehote s'lijo ob takih spominih solze v oči.

Kaj pa drugi dan? Kam idem k sveti maši? Eden reče: Jaz moram na opazovališče; drugi je določen za službo pri topu, ostala dva sva imela opravka na straži. Tako smo se drugi dan razkropili na vse strani, kamor nas je klicala dolžnost.

Vreme je prav slabo; vsak dan dežuje, in sneži. Blata je toliko, da komaj noge po niem prestavljamo.

Končam to slabo pisanje ter te prav lepo pozdravim, zraven pa tudi očeta, mater, Joška in žel'm vsem srečo v novem letu. Ostanite zdravi!

Listek

Divja Barbka.

(Božena Némцова. — Posl. A. Z.)

(Dalje.)

Šlo je že proti večeru. Oskrbnik se je odpravil in poslavljaj. Zaradi varnosti je naprosil cerkovnika Volčiča, naj bi ga spremljal, če bi se le zopet pojavilo neznano strašilo. Seveda bi oskrbniku bilo bolj všeč, če bi bil že doma na varnem. Volčiču se ni nič mudilo, kajti ta dan je dobil tudi on svoj delež. Vino mu je izredno teknilo, saj je prišel itak le na svete čase do njega. Da bi imel tovarišijo nazaj grede, je pregovoril tudi hlapca, da se je odločil za spremstvo.

Nenavadna družba kajpada oskrbniku ni bila posebno po volji osobito, ker sta bila spremljevalca karmoč židanega razpoloženja, oskrbnik pa nekoliko v zadregi zaradi strahu, če bi ga nenadoma presenetil, nekoliko pa razdražen, ker se mu načrt ni obnesel. Tako se je veselil tega dne, vse je imel tako lepo preračunano, a vse mu je spodletelo.

Noč ni bila temna. Ko se družba bliža gozdu, stopi prednje velika bela postava. Oskrbnik prebledi, zakriči in se zgrudi onemogel na tla. Cerkovnik, ki je bil mahoma popolnoma trezen, pobere pete.

Le hlapec je stal kakor okamenel. Ko je pa postava z belo roko odkrila ogrinjalo in mu pokazala mrtvaški obraz, ko je zarezala nanj z zobmi, so se mu naježili od groze lasje; obšel ga je nedopovedljiv strah in kar nehote se je zgrudil poleg oskrbnika na kolena. Ali postava zanj ni marala; z močno roko je povzdignila le oskrbnika za ovratnik in mu zavpila z votlim glasom v ušesa: »Ako se še enkrat prikažeš tu sem, bo po tebil!« Ko to izgovori, koraka z dolgimi, resnobnimi stopinjami proti vasi.

Med tem je Volčič ves zasopljeno prišel v vas; naletel je najprej na nočnega čuvaja. Takoj sta zadržala pol vasi. Pogumnejši može so se drznili vun, vzeli s seboj ocepke in razno orodje, kar je komu padlo v roke, cerkovnik je pa šel po blagoslovljeno vodo. Vzeli so ga v sredo in se počasi bližali gozdu. Takoj za vasjo so zagledali polagoma stopajočo belo postavu, ki se je obrnila proti pokonališču. Za trenutek so vsi osupnili; kmalu so si pa pogumnejši delali pogum z vriskom in korakali tesno sklenjeni za belo postavu, ki je požurila korake, ko jih je zagledala. Ali naenkrat se je spustila v tek proti vodi, na mostiču jim je pa izginila izpred oči. Šli so že bolj pogumno zanj k mostiču, kjer so se ustavili.

»Tu leži nekaj belega!« zavpijejo. Cerkovnik napravi križ z blagoslovljeno vodo nad mostičem in zakliče: »Vsak dober duh hvali Gospoda!... Vse tiho. Ne! do izmed kmetov stoji bliže in vidi, da leži tam za grmom neka ob'eka. Gre blizu in nabode zavoj na kolec. S tem plenom gre-

do vsi na vas. Spotoma so vzeli s seboj polmrtvega oskrbnika, ki ga je moral hlapec skoro nesti. Šli so najprej v župnišče. Gospod župnik še ni spal. Ko se vrata odpro, stopi cela oborožena četa predenj. Trenutno ni vedel, kaj vse to? — A hitro je bil na jasnem. Pregledali so, kar so našli. Bili sta dve beli rjuhi in rjavo volneno krilo z rdečim obrbkom. Krilo so vsi poznali.

»To je krilo črednikove Barbke!« so zavpili. —

»Presneto!« so rohneli nekateri, »to je pravi zlodej, ta Barbka!« Najhuje sta pa besnela oskrbnik in cerkovnik. Edini hlapec se je smejal, češ: »Prej bi bil pričakoval smrt, kakor pa to, da v tem strašilu tiči Barbka, presneto dekle!«

V tem je prihitela med pozne goste tudi kuharica Pepca. Prišla je s svetilko v eni roki in z zvežnjem ključev v drugi. »Za božjo voljo, ljudje, kaj se je pa zgodilo?« je zaklicala vsa preplašena. Iz ust vseh obenem je čula najnovejšo dogodbo. »Oj, pretkano, nehvaležno dekle!« se je razhu-

tili malo osramočene. »Plašile so se pač le ženske.« — »Moja žena, revica, bo to bržkone plačala z življenjem! To je predrznost, ki ne zasluži odpuščenja!« se je hudoval Volčič.

»Čemu bi tajili!« pravi hlapec. »Jaz sem se prav res bal, čeravno se drugače ne ustrašim vsake stvari. Prav vsi smo trepetali.« (Dalje.)

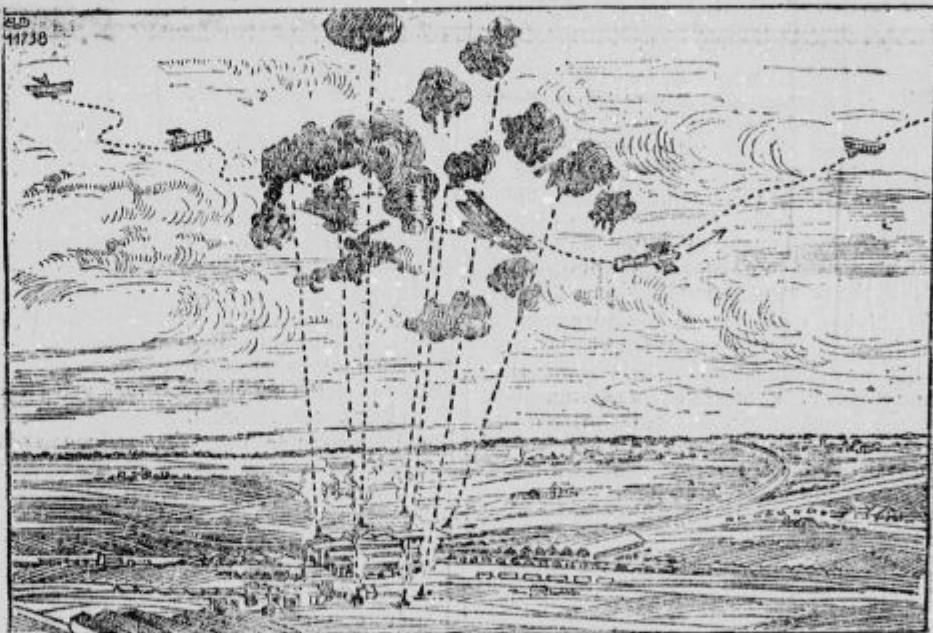
Tedenska pratika.

Četrtek, 1. februarja: Sv. Ignacij, muč. († 107.) — Sv. Brigida, zaščitnica Irske. († 523.)

Petek, 2. februarja: Svečnica. — Praznuje se tudi god sv. Mavra, opata, († 584) in stotnika Kornelija.

Sobota, 3. februarja: Sv. Blaž, škof in muč. († 316.) — Sv. Ansgar, škof. († 865.)

Nedelja, 4. februarja. 1. predpepelnična: Evang. o delavcih v vinogradu — Sv.

Kako se letalec izogne šrapnelskim strelom.

dila polna nevolje Pepca. »No, le čakaj; ti jih še skupiš od mene! Kje jo pa imate?«

»Kdo pa ve, kje je? Sredi mostiča nam je izginila kakor kafra.« — »Morda je skočila v vodo,« je pristavila Pepca.

»Ni bilo čuti, da bi b'lo kaj štrbunknilo; niti v vodi nismo nikoogar videli. Ali tak divji otrok se zna napraviti tudi nevidnega; takemu je v vodi prav tako kakor v ognju, v zraku kakor na zemlji — povsod enak!« je modrijanil stari Vencelj.

»Ne verjemite takim čenčam, ljudje!« jih zavrne žuonik. »Barbka je pač drzno dekle in ima svoje muhe, da se je lotila take nevarne igre. To je vse in zato ji kazen ne bo odšla. Jutri mora priti k meni!«

»Stroga kazen, gospod župnik!« je menil oskrbnik, tresoč se jeze in strahu. »Stroga! To je res predrznost, da bega celo občino.« —

»Tako hudo pač ni bilo, gospod oskrbnik,« so ugovarjali kmetje, kakor bi se ču-

Ivana (Valois). († 1505.) — Sv. Andrej Kors. († 1373.)

Ponedeljek, 5. februarja: Sveta Agata, dev. in muč. († 251.)

Torek, 6. februarja: Sv. Dorotea, dev. in muč. († 304.) — Sv. Tit.

Sreda, 7. februarja: Sv. Romuald, opat. († 1027.)

Solnce vzhaja ob 7. u. 33 m., zahaja pa ob 4. u. 56 m.

Luna: Ščip 7. februarja ob 4. u. 21 m. zjutraj.

Sv. Blazij.

(† 316.)

Blazij (Blaž) je imel zelo odlične starše; rojen je bil v kraju Sebaste v Armeniji. Vzgojen je bil z vso skrbljivostjo; napredoval je v pršćanskih čednostih, pa tudi v

znanosti. Posvetil se je izpočetka zdravniški vedi; pri izvrševanju svojega poklica je spoznaval človeško revo in slabotnost, zato se je v mislih rad zatopil v premišljevanje večnega življenja. Vsled splošne zahteve svojih rojakov je bil izbran za škofa svojega rojinskega mesta; v tej službi je Blazij kazal izredno skrb in ljubezen za svoje ovčice.

Ko se je pa začasa cesarja Licinija začelo preganjanje kristjanov, se je Blazij umaknil v samoto, kjer so divje živali poleg njega izgubile vso divjost in so se mu krotke približale. V neki duplini obdanega od levov in tigrov ga je našel poganski namestnik Agrikola, ko je prišel slučajno tja na lov; dal ga je takoj nazaj v mesto prepeljati. Jezus je Blažu že naprej razodel, naj se pripravi za trpljenje. Prvo, kar je trpel, je bilo, da so ga na steber privezali in z ostrim železjem zbadali. Sedmero pobožnih žensk je hotelo presteči nekoliko mučeniške krvi, ki je tekla iz ran; takoj so bile kaznovane. Vklenili so jih v železnat oklep, ki so ga potem razpalili. Toda ogenj ni imel moči, nato so bile svete device obglavljene. Ista usoda je zadela tudi sv. Blazija.

Med mnogimi čudeži, ki so se zgodili na priprošnje tega svetnika, je znan posebno naslednji: Nekoč pride k njemu mati z otrokom, ki mu je bila ribja kost obtičala v grlu. Svetnik moli nad otrokom: »O Bog usmiljenja in tolažbe, daj, da te gane molitev tvojega služabnika ter dodeli temu otroku zopet zdravje, da vsakdo spozna, da si ti gospod življenja in smrti in da si dobrotljiv do vseh, ki zaupno kličejo tvoje sveto ime na pomoč.« Komaj je Blazij to izgovoril, je že bil otrok zdrav. Vsled želje svetnikove je mati darovala dve sveči Bogu na čast.

Da bi bili verniki na priprošnje svetega Blaža obvarovani vratnih bolezni, jim deli sv. Cerkev še dandanes na njegov praznik poseben blagoslov, ki se imenuje blagoslov sv. Blaža.

Kakor do »Blaževega žegna« tako imejmo spoštovanje do vsakega cerkvenega blagoslova; kajti blagoslov nas odtegne vplivu hudobnega duha, ter nam nakloni varstvo božje za dušo in telo.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

To in ono.

Mojim sinovom!

Sinov jaz pet imam; dorasle že tri, ki srčno udani so meni prav vsi; razumni in zdravi. — Res srečna sem bila, da tako sinove sem si uzgojila.

Pa prišla je vojska in ž njo vse gorje! Oh, kaj vse prestalo je moje srce, ko v boj tudi moji so klicani bili; od mene po svetu so se razkropili:

Najstariji je Ivan, preljubi mi sin, ki nanj se mi vzbuja zdaj žalni spomin. Po stanu učitelja, saniteta pridjan, bil v vojski je s Srbi v jetništvo peljan.

Iz Srbije gnali v Albanske gore čez Laško so rovečke brezsrčni ljudje. Je mraza in lakote mnogo prestal; res čudež, da končno je živ še ostal.

V Sardiniji dolgo ni bilo ostati, se kmalu je moral na morje podati; v francoski državi zdaj tužno živi, po dragem le domu srčno hrepeni.

Sin drugi je Francelj, fant miren, vesel; za dom bil namenjen, za dom je skrbel. Poklican začetkoma v Pulj je prišel, tam novo življenje vojaško pričel.

Ta ni bil še v vojski; pač srečo ima, da vojno grozote se prav ne pozna. Na Štajerskem eno že leto živi, tam sebe in druge novince uči.

In Josip, sin tretji, je sklenil še mladi, da hoče kot strellec on puško držati. Osemnajstega leta še ni bil končal, ko revež že dosti je skušil, prestal.

On drugo že leto na fronti živi, pa vedno še zdrav in udano trpi. Nedolžen in dober je v svet se podal; dal Bog in Marija, da tak bi ostal!

Dozdaj so vsi živi, zahvalim Boga in vdano Ga prošim, naj včakat mi da: da vojska končana in mir bi prišel, da sin vsak na dom bi vesel spet dospel. Jožefa Vadnjala, Zagorje na Krasu.

Zložno in brez strahu. Prvi tirolski strelski polk je korakal proti ruski meji. Tren je nekoliko zaostajal. Med prvimi, ki so gnali živino, je bil prebrisani, a skromen in neplašljiv Tirolec. Imel je sam v oskrbi pet glav živinice; poganjal je to čredo zmerno-hitro, zraven pa prostodušno vlekli iz svoje priljubljene pipice. Kar naenkrat se pridrvi iz gozda tolpa kozakov, ki bi se bili radi polastili rejene živinice. Ne bodi len — pograbi Tirolec za puško, sproži enkrat, dvakrat, in dva kozaka sta se zvalila na tla, drugi so pa urno pobegnili. Tudi med tem razburljivim prizorom naš možakar ni vzel pipe iz ust.

Kozakom so se pa le sline cedile po dobri meseni južini. Prišli so zopet, a to nat ojačeni. Tirolec strelja, doktor mu ni zmanjkalo nabojev, ne da bi vzel pipo iz ust. Tudi kozaki, ki so imeli tri mrtve, so streljali, a nič zadeli.

Vsled streljanja se je približala neka avstrijska dragonska patrolja, ki je videla, kako se Tirolec sam brani proti celi kopeli kozakov. Spravili so v red živino ter pomagali odpoditi nasilne kozake. Tirolec se zahvali dragonskemu častniku, da mu je pomagal, odklonil je pa nadaljno pomoč, češ, zdaj sem pa že dober. Mirno je gnil sedaj živinčeta naprej; le žal mu je bilo, da mu je med tem tobak pošel. Petero govodi je srečno prignal do vojnega preskrbovališča ter si za plačilo izvolil »a saftige Stückerle« — masten porcion. — Za njegovo junaštvo je izvedel tudi divizionar, ki ga je takoj povišal za desetnika.

Za razvedrilo.

V gostilni. Gost, ki se murje zdel naročeni zrezek silno majhen, pokliče natakarja ter zaročni nad njim: »Čujte vi natakar, jaz

sem naročil zrezek, ne pa vzorec brez vrednosti!»

Dunajski izvošček pelje elegantnega gospoda, ki pa ni bil zadovoljen, da kočijaž nič ne požene. Zakliče mu torej: »Vi, kočijaž, čas je zlato; vozite vendar hitreje!« — »Saj sem to že davno vedel, gospod; zato pa vozim počasle!»

Teško ustreči. Čevljar modruje sam s seboj: »Tem ljudem ne moreš nikoli ustreči. Če narediš čevlje po nogi, jim niso po volji; če so jim po volji, jim niso po nogi.«

Kaj bi rad? — »No, Tonček, povej, kaj boš ti, ko boš velik? Ali boš doktor, trgovec, duhovnik, ali učitelj?« — Tonček: »Najraje bi bil v travnici kakega slaščičarja.«

Čudna pozabljenost. Preiskovalci sodnik: »Vi imate dragoceno zlato uro. Koliko velja?« — Potepuh: »Oprostite, gospod sodnik, sem pozabil vprašati!«

Najnovejše.

Potres. Središče tresenja — Brežice in Krškavas. V ponedeljek, 29. januarja, se je stresla zemlja osobito močno pri Brežicah in Krškivasi. Potres, ki se je čutil daleč naokrog osobito po Kranjskem, Štajerskem in v Primorju, je napravil v Brežicah in Krški vasi veliko škode. Skoraj vse hiše so več ali manj trpele, 28 jih je močno poškodovanih, nekaj se jih je celo podrlo. Prebivalstvo je bežalo na prosto, v lesene hiše in kočje. Dva mladeniča sta bila zasuta; posrečilo se je, da so ju hitro rešili izpod razvalin. Vojaštvo je poslalo v Krškavas vojne kuhinje, šotore in odeje. Tudi v Brežicah je potres hudo gospodaril. Več stavb je močno poškodovanih; trpelo je posebno poslopje ukrajnega glavarstva, cerkveni zvonik, frančiškanski samostan i. dr. Eno žensko je zid podsul, da ji niso mogli rešiti življenja. Veliko rodbin biva začasno v železniških vozovih. — Na kraj nesreče se je podal takoj deželni predsednik grof Attems.

Vprašanja in odgovori.

J. P. — Slap: Naznanite, katerih listov naslove bi radi imeli.

M. Sk. — Hausen v Nemčiji: O veliki zapuščini v korist vdovam in sirotam je bilo pač govorjeno, a preden oporoka ne bo oblastveno izvršena, ni upati prispevka od te strani. Ko bo čas, bo gotovo razglašeno po čisopisih.

J. K. — Bučka: Vaš zvon je bil zgodovinsko važen, ako je bil naročen in vlit v spomin 50 letnice rajnega cesarja Jožefa. V tem slučaju bi ga bilo moč morda ohraniti. Tako se je zgodilo tudi v Poljanah nad Skofjo Loko.

Čutimo bolečine le potom živcev, nositeljev vseh občutkov. Čim slabiji so živci, tem občutnejša je bolečina. Ljudje s krepkimi živci bolečin česče niti ne čutijo ali pa le v prav neznamni meri. Z vejavanjem Fellerjevega bol lajšajočega rastlinskega esenčnega fluida z zn. »Elsa-fluid« se živci okrepe in postanejo manj občutni proti bolečinam. Istodobno se pa z »Elsa-fluidom« odstrani tudi bolečina sama. Predvojnecene: 12 steklenic tega zdravniško priporočene domačega sredstva pošlje franco za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 16 (Hrvatsko). Nad stotisoč zahvalnic. (es)

Dobre knjige.

Ljudska knjižnica: »Znamenje štirih«, londonska povest Conana Doyle. Vrlo zanimivo nam opisuje pisatelj, kako premetano je razkril svetovnoznani policist Sherlock Holmes več sila tajnostnih zadev in izsledil krivce; kar ne moremo se nauči-

šiti njegovi bistroumnosti. Cena 70 vin. s poštino vred.

V isti knjižnici je izšla povest češkega pisatelja Alojzija Dostala: »Darovana.« Velelepa povest sega v dobo naših apostolov sv. Cirila in Metoda in nam kaže žrtevpolno ljubezen hčere kristjane do očeta pogana. Plemenita Cvetana žrtvuje vse, da reši očeta poganstva. Nad vse ginljivo in pretresljivo je opisal pisatelj prizor snidenja škofa Metoda z oslepelim moravskim knezom Rastislavom. Cena 70 vin. s poštino vred. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

SKRIVALNICA.

Malo zdaj je piva, tu se še dobiva. Dva že znana gosta pila zdaj ga bosta. Tam na vrhu praga z vrči mama čaka: Kje sta pivca draga. Hóla! Janez, Jaka!

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 24. januarja: 24, 76, 8, 85, 37. Dunaj, 27. januarja: 32, 39, 10, 4, 52.

Zamaški.

Zamaški od šampanjskih steklenic, svari rabljeni, vendar ne zdrobljeni, komad po 25 vin. rablj., celi suhi zamaški velikih steklenic in sodov po K 450 kg. novi zamaški po K 120 kg. Kupi jih takoj v poljubni množini: Jaa Wischin, Bärn-Andersdorf 27, Sev. Moravn. (Zel. post. ob avstr. državn. železn. progi Olomouc-Kriov.) Pošlje se lahko po pošti ali po železni po povzetju. Vprašati ni potreba, pač pa se mora po dopisnici naprej naznaniti vsaka povzetna pošiljatelj.

Žgana voina kava

prav dobra in izdatna zelo okusna in aromatična kot dobra zrnata kava 5 kg 20 K po povzetju pošilja prazarna za kavo v Solnici, Češ.

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

Naročajte „Slovenca“!

izolovane in največja zaloga

kilnih posov (bruñ-bandov)

Trebušni pas od K 5. 1. do 20; kiln. posov o. K 4, 5, 6 in 8; posovi na obe strani podvojeni, posovi za otroka od K 1. 60. do 4. — Zaloge vlogo iz gumij. in bubice in obojnice, gumijeva odzavica in barice. Umetni nog., park itd. Za gosp. zdravniške zavo in vsakovrstni instrumentov. Povšek za vsako znaša 20—30%.

Za obilna naročila se priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesia št. 33.

Pa konkurenčnih cenah. Varnostnim ne pošilja ali se prileži zamaška

Razširja te „DOM OLJUBA“!

„ELSA-KROGLJICE“

Fellerjeve tek vzbujajoče, lagodno odvajajoče rabarbara kroglice z zn.

odstrani o zaprtje.

Predvojne cene: 6 skatlice poštino prosto 4 K 40 v. Levarnar E V. Feller. Stubica, Elsa trg št. 16 (Hrvatska.) Čez 100.000 zahvalnih p sem.

Islandski

Caraghee - mah

služi za pripravo nadomestka jedilnemu olju; ta nadomestek ne vsebuje oljne maščobe, po okusu pa ga nadomešča in je zdravju popolnoma prikladen.

Zav' tek mahu za pripravo 1 l teja nad-meslika velja K 1. - ali v bolj kakovosti . . . . . K 1.30 zavitek za 2 litra nad-mestiva boljše kakovosti . K 2.40

Dobi se pri M. Špenko v Ljubljani, Kopitarjeva ulica, kakor tudi že pripravljen tekoč nadomestek olja za takojšno uporabo 1 liter K 2. - (Tekoč nadomestek olja se po pošti ne pošilja.) Poština naročila in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na IVAN DEŽMAN, LJUBLJ. Kopitarjeva ul. 6

Triporočamo

kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem!

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajnem kašlju lažje je obvarovati se boleznin, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronkijev, ki s Sirolinom ozdrave
3. Vaduštljivi, katerim Sirolin znafno oienčca naduha
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4.-

Nikakega strahu več za podplate

ni treba imeti, ker Vam jamčim, da istih podplatov ne morete obrabiti, ako si jih nakupujete z našim najnovejšim in najboljšim sredstvom z imenom „Zuflucht“, To je pripravno za vsako obuvale, se lahko nosi in si je vsak sam lahko pritrči na obuvale. Za trpežnost jamčim 1 leto. Za pet parov (manj se ne pošilja) stane K 5-50 po povzetju ali če se denar pošlje naprej. — Se priporoča **J. KRHLANKO, Hodoše — PTUJ.**

Deteljno seme,

suhe gobe, kumno, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, kakor tudi **prazne vreče** kupuje **Sever & Urbanič**, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 3045

100 litrov domače pijače osvob. slastne in zdravilne stianko vsaki sam napravi z majh. stroški. V zalogi so: annas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškati hrušavec, poprovi metovec, pomarančevce, prvenčevce, višn ovec. Konep-izki. Ta dom. pijača se lahko pije polno hladna pozimi tudi vroča mesto ruma ali zganja. Sestavine z nat. navod. stanejo 10 K franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., neprecen. vredn., ker to delavca sveži in ne upirani in njegova delazni nič ne trpi. **Jan. Grolsch, Engel-Dragerie, Brao 641, Moravsko.**

Avtomatična past

za podgane **K5-80**, za miši **K 4 00**, lovi brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „**Rapid**“ vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po **K 3-70**. Povsed najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poštšina 80 v. Izvoz. tvrd. **Tintner, Danaj III., Neullagg 26-L.**

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani.

n. a. deč. živl. in rentn. nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških det, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76
V letu 1914 se je izplačalo zavarovaneem na dividendah čistega dobička . . . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gar. imenovane podružnice.

Prospekti zastoni in poštine prosto.

Sposobni zasopnik. se sprejmejo po najugodnejšim pogojih.

Marije Terezije cesta 12.

MILO

dobivate v špecialni trgovini za milo

Milan Hočevar

Ljubljana, Sv. Petra c. 26.

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in drobno!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticija, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastoni in poštine prosto.

Zlato uro zastoni!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastoni in poštine prosto.

Tako sodno vse stranke. Gisoč takih pisem Vam lahko pokažem.

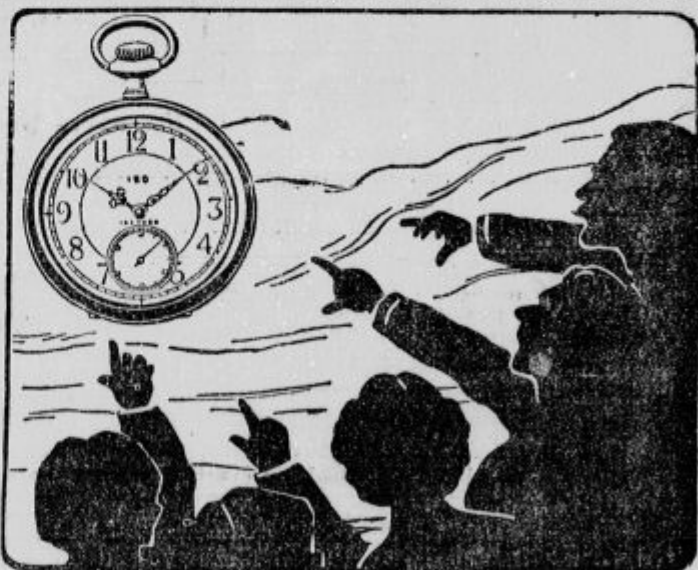
Po letih še ni popravila potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinska ura, katero sem ori Vas kupiti K 4-10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nekakega. Vsoto K 4-16 pošljem istočasno po poštini nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam

Skaričevori Kranjci. Franc Mimaric, vos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasina protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Vojna zapestna ura
matično regul. in rudi-
kole. Nikol ali jeklo K
12 - 18 - 24 - 30 - 36 - 42 -
svetilnik karat K 10 -
20 - 24 - 30 - 36 - 42 -
svet. kras K 30 - 36 -
zrebr zap. ura na elast.
K 30 - 36 - 40 - 14 K
elast. zapestna ura na
elast. K 100 - 120 -
140 - šifrne pismono

jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena
dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

o. in kr. dvor. založnik vrh št. 1555 (Ču-ko)
Na željo se venkomur zastavj pošilje moj glavni cenik.

Caini izvleček

vino, žganje, vermu' dobavljajo

150 H. MORITZ, BELJAR

Zastoj in poštilne prosto

dobivsek na-
je mo glavni
katalog s ca
400 slikamur,
srebrn ne, zlat-
nine, godbenih
in briv proom:
Sol, in k. neert,
violine 10 K 17, 14, 10, 18,
22, 30, 4 in vis. Do. re har-
monike 4 x 8 10 12 14, 16,
22, 30, 40, 10 in vis. Zau. ona
dovoi, ali
denar nazaj.
Pošiljat, po
povzetju in
predplačilu
Raz. oši: al
nica:

JAN KONRAD, o. in kr. dvor.
d. h. vrh št. (Ču-ko) 175, Čelba.

500K

van. plačam
Vrnako Vre-
anj kurjih očen, usoda-
vic in trče kolo tekom
3 dni s korvimo brez
voležin ne odpravi
EIA - PALEAM.
Cena osonku k umstvo-
nim pismonom K 1.50, 3
ončki K 4 - 6 tone-
rov K 6.50.
Kemény Kaschau
(Kassa) J., poštilni preoni
in Ugrsko
100 000 zabvaimo.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

reg. strovana zadruga z ome.en.m jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim viगतeljem so za pošl-

4 1/2 %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice postne hranila.co.

Zadruga čvolju'e posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti polj' bno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranzijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem 1. 1915 K: 519.848.40. Deležnikov je bilo kon-
cem 1. 1915 1924 s 15.615 deleži, ki predstavljajo jamstvene glavnice za 6,089.850 K.

Nacelstvo

Predsednik: Andrej Kalan, pretaj in stolni kaneik v Ljubljani

I. podpredsednik:

E. Remec, o. kr. profesor v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Euroj Pollak ml., tovarnar v Ljubljani

Član: Ivan Do'ene, o. kr. profesor v Ljubljani Za'c Albin, o. kr. rač. oficinist v Ljubljani Anton Kralj, taj-
nik Zadrugne zveze v Ljubljani dr. Kerker Alojz, gimn. profesor v Ljubljani dr. Jakob Mohoric, odvet-
niški kandidate v Ljubljani dr. Fran i sjer. sodnik v Ljubljani Ivan Euhnik, strojn. kaneik v Ljubljani
Anton Euhnik, o. kr. g. profesor v Ljubljani dr. Viljem Schwelzer, odvetnik v Ljubljani dr. Aleš Učenčič,
prot. bogoslovja v Ljubljani Fran Verbice, o. kr. znan. red. v Ljubljani Ignacij Zapiotnik, kaneik v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Frizil, o. kr. profesor in kaneik v Ljubljani — Člani: Anton Čačič, kaneik v Ljub-
ljani K. Cruber, o. kr. in rač. oficinist v Ljubljani Ivan Blakar, profesor v Ljubljani Avguštin Za'c, o. kr.
rač. revizent in kasoneik v Ljubljani

Naroča te sobotnega, Slovenca!

**Ako še niste,
pošljite naročnino!**

Nikakega zobobola

več, nobeni! To brez spanja, „Nide-
talša“ bol pri vodih zohch kakor tudi
pri najzloviat. vsakot. zobn o bole-
čim. I. et. zooliček z vsa sredstva. Pri
zobobolu denar nazaj! Cena K 1.50
3 tube K 4.-, 6 tub K 5.50. — Nikak e
20 ne polne voz. Štečno bele zoh-
dovodite z XIRIS sul no vado. Takoljaji uršini. Cena
K 2, 3 strb. K 5. FEFFET. Kresebn št. 24, ne. 12-Z. 18 Ugrsko.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirvana zadruga z neomejeno zavzgo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta štey. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko
cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so po-
polnoma varno naložene, ker poso-
jilnica daje denar na varna posestva
na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okrog o-
tron 800.000.—. Stanje hranilnih
vlog je bilo koncem leta 1915
23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje zavod sam za svoje vložnike, tako da
dobe leti od vsakih 100 kron čistih 4 krore
25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi
po pošti in daje za njih vplačilo na razpo-
lago pošne položnice. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom
posojila proti vkljižbi z amortizacijo ali brez
nje na osebni kredit proti poroštvu ali
zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se
eskomptujejo najboljše.

